

Scriptis de Martiis Crucibus traditum eruditum Antonius Gallonius Rom. Cog. Oratiori Presbyter, editaque eundem anno 1602 Joan. Gymn. Coloniae. Sicut etiam pridem de Equuleo, Hieronymus Magius.

Suspicio.

Sive Judicium temerarium.

DEFINITIO, & ETYMOLOGIA.

Suspicio Gracè, *νόστησις*, *suspicio*, suspensus dicitur. Est autem suspicio, acceptio unius partis cum formidine alterius. *3. Cicer.*

Suspicio est opinio mali ex levibus signis. *sec. B. Tbo. 2. 2. 9.60. art. 4.c.*

Dupliciter autem de proximo suspici possumus, primo ex errore intellectus: secundo ex pravo affectu, & malevolentia erga illum, de quo suspicimur.

B Vocabulari autem Suspicio etiam Judicium temerarium, eo quod de peccato, aut facto alterius ex levibus indicis concipiatur. Fit autem hoc Judicium, siue suspicio de internis, vel de externis, quorum auctor est occultus: vel de futuris, ut hunc fore forem, vel nunquam emendandum, ut colligatur ex *D. Augu. lib. 1. de serm. Dom. in monte cap. 28. 5. Baf. in rebus lib. brevior. interrog. 164.*

GRADUS.

S. Thom. 2. 2. q. 60. art. 3. distinguunt tres gradus suspicionis vel judicii temerarii.

Primus est, cum homo ex levibus indicis de bonitate alius dubitare incipit.

Secundus, cum pro certo malitiam alterius affirmat ex levibus indicis.

Tertius est, cum aliquis Iudex ex suspitione procedat ad aliquem condemnandum, ubi recte Caejanus sub primo gradu comprehendit etiam opinionem, quia D. Thom. ex Cicerone vult, suspicionem esse opinionem mali, ex levibus indicis conceptam.

Proprie tamen Opinio, & suspicio differunt. Unde si quis hos gradus exacte distingue velit, erunt quinque, 1. In dubitando. 2. In suspicendo. 3. In opinando. 4. In firmiter judicando. 5. In ferenda sententia.

Dubitatio propriè est, cum animus haec in medio fuisse possit, neutrum in parte inclinans.

Suspicio est quando in alteram partem inclinat; non tandem abolute a sentientia, non enim est assensus, & determinatum iudicium, sed inclinatio, vel concitatio animi ad afferendum; qua sit, vel per motus quosdam affidenti imperfectorum, & indeliberatos, vel quod species aliqua veri subluecat in hac parte, que non in altera, unde verbum Latinum suspicari, & Gracium *κατεπίπειν*, ductum videtur quasi aliquid subtus latens appearat.

Opinio est assensus alterius partis, & iudicium determinatum; sed infirmum, & vacillans, habens conjunctam formidinem de opposto.

D IUDICIUM firmum, est assensus sine formidine veritatis opposita. Sententia est iudicium interni patofactio exterior. *Vide de his Navar. in cap. Si quis autem de patet. dñ. 6. num. 10. & sequen. & D. Anto. 1. p. 11. 3. cap. 10. S. ex Alberto. ubi tamen suspicionem, & scrupulum accipit pro codem, nam in rebus agendis scrupulus est temius suspicio mali circa rem bonam, vel adiaphoram.*

SUSPICIO.

Regni, Tyrannidis efficiata.

Pythagoras, cum plurimos haberet auditores, Crotoniatis, cum tyrannidem invadere posse veritatem, scholam eius succenderunt. Pythagoras cum discipulis quadrigenitis clausus, ab insequentiibus civibus in campo fabarum circumventus est, & trucidatus. Ex discipulis pauci evaserunt, ut Archytas Tarentinus, Lybris, aliq. nonnulli. *Lect. 1.8. in vita Philolai & Justinus lib. 3. Epigr. 3.* Epigr. tale de ea re epigramma extat.

A tunc uocatur pedissequa regina, quae omnium stupro. Capti duæ puellæ pedissequa reginae, quae omnium stupro. Capti duæ puellæ pedissequa reginae, quae omnium confite sunt de libidinibus reginae: fed veroris ex tam insigni infamia, Cracoviam remissa est. Remittebatur in Lituaniam affervanda, in custodia, ni Poloni proceres, & in primis Joannes Tarnovitus, Palatinus Cracoviensis, cuius magna tunc erat autoritas, disfusus est. Is enim cum id à rege clam agi ex apparatu curruum, & mox ipsius confessionis cognovisset percontatus est regem, quid peris ex ea natis facturus esset. Quinque rex, secum eos fore, & in spem regni educatum iri respondisse: Apage, inquit, Tarnovitus, tunc reges nobis relinquere vis, quosippe dum matrem ipsorum probro officis, pro tuus liberis non agnoscas; Ceterum senatus frequens cōrem perdixit, ut regina se suo ipius, & septem honestorum, & nobilium feminarum jurejurando purgaret. *Cron. lib. 10. cap. 10.*

Insidiarum.

Defectionis, proditionis.

Vide Tit. Suspicionem inter hostes excitare.

B ISRAELITAE cum à Transiordanis aram in Jordanis ripa excitatae vidissent, ea ad sacrificandum uirios, & defensionem à tarberaculo Silunte constituto moliti suspicuntur. *Suetonius.*

JOANNE Basiliade Moschorum Duce jussidente, vel comititia habente, nec ridere cuicunque, nec cum aliquo colloqui, mutto minus multistare licet: quod hinc vel contemptus, vel insidiarum caluniam non nisi morte expiandam tyrannus sumere conuseverit. *Alex. Guagn. in Moscovia.*

Moris.

TIBERIUS Imperator ex Druso naturali filio Tiberium habuit nepotem: utrosque suspectos habuit, cum iam in odium incidisset hominum omnium. Ob id saepè Prianum felicissimum dictabat, quod superstes omnium liberorum vixisset. *F.*

Erant ATHENIS dua factio[n]es: quarum una populi causam agebat, altera optimatum. In hac erant Phocion, Demetrius Phaleretus. Harum utraq[ue] Macedonum patriciniis nitebatur. Nam populares Polyperconti favebant, optimates cum Casiandro fientebant. Interim à Polyperchonte Cassador Macedonius pulsus est. Quo facto populus superior factus, statim duces adversarie factio[n]is, capit[is] damnatos, patria propulsi: in his Phocionem, & Demetrium Phaleratum: deque ea relegatos ad Polyperchontem misit, ab eo petenter ut sua decreta confirmaret. Hic eodem profectus est Phocion. Quo ut venit, causam apud Philipponum Regem verbo, re ipsa quidem apud Polyperchontem suscitare debet, namque tunc regis rebus praerat. Hic cum ibidem Agnonide accusatus esset, quod Piraeum Nicanius prodidisset: nam cum pene ipsum summum esset imperium populi, & Nicanorem Casiandri Macedonum Regis profectum, infideli Piraeo Atheniensium à Dercylio moneretur: eidemque postulatur, ut provideret, ne commotibus civitas privaretur: hic, audiente populo, Phocion negaret esse periculum, seque eis rei obfiden fore politus est. At donec fuit alio sententia, post Nicanori Piraeo est potius. Ad quem recuperandum, sine quo Athene omnino esse non posset, cum populus armatus concurrit, ille non modo neminem ad arma vocavit, sed in armatis quidem praefessi voluit: in custodiis conjectus, Athenas deductus est, ibique ne perorandi quidem ei data facultate, iudicio, legitimis quib[us]dam coniectis, damnatus, traditus est undecim viris. *Plut. in Phocion.*

C ETIAM, in custodiis conjectus, Athenas deductus est, ibique ne perorandi quidem ei data facultate, iudicio, legitimis quib[us]dam coniectis, damnatus, traditus est undecim viris. *Plut. in Phocion.*

G POPULUS veneno sublatum à Paribus clamabat. Neque à re vii sunt vencieci suspicione habuisse: namque disruptum cadaver fuit, ex quo pravorum humorum vis eruptit: unde extincta flamma est, aliaque allata nibile magis flagravit: donec fuit alio translatum, magnoque negotio agre id attigit ignis. *Plut. in Graccho.*

Veneti.

A Micus quispiam Tiberi Gracchi subito Roma deceperat. POPULUS veneno sublatum à Paribus clamabat. Neque à re vii sunt vencieci suspicione habuisse: namque disruptum cadaver fuit, ex quo pravorum humorum vis eruptit: unde extincta flamma est, aliaque allata nibile magis flagravit: donec fuit alio translatum, magnoque negotio agre id attigit ignis. *Plut. in Graccho.*

Odi, Inimicitia.

TIMESIAS Clazomeniis de patria optime meritus transiens quadam tempore per scholam, pueros ludentes offendit. Cūnque duobus de linea incidisset contentio, alter jurabat, Sic ego Timesias cerebrum disculserim. Horum auditio, ille putans communis omnium hominum invidia esse possum, si quidem & puerum odissent, nedium fenes, sponte partia certit. *Aelian. 12. de Var. hist.*

Concilii inepti.

PHOCTION Atheniensis cum sententiam aliquando in concione dicere, qui probatur, omneque ex aquo videret orationis suae absentientes: converitus ad amicos: Nunquid imprudens, inquit, maledixi? *Plut. in apoph.*

H TORIT L. SYLLAM, tametsi dictatorem, falsus de Cn. Pompejor tumor, torfit & multitudinis opinio, que temere rumor accepit, Pompejum in Africa à Sylla cum exercitu deciscit. Pacatus tamen ducis ad urbem reditus, vanum populi iudicium arguit, & dictatoris animum metu liberavit. *Sab. lib. 10. cap. 2.*

VENERANT ex Francis juvenes Rhotomagum, ut Gislani Caroli Simplicius Francorū. Regis fororum, Roberti I. Normannorum Ducis conjugem, de quibusdam interpellarent. Mulier verita ne quid maritus suspicaretur de occulis à rege mandatis: in pectoris domus parte laute curavit trascari. Normanni, qui viderant ingressos, suspici ceperunt agnoscio quid novi, & Robertum de hoc ipso fieri monuerunt. Ille negotio ab uxore intelleto, ut suspicione adversus se fuerit purgatus, productos in forum publicum occidere iussit, quod non in aperto rem omnem peregerint.

QUA

A QUA OCCASIO.

Perfidie aliena.

HADRIANUS VI. Pontif. foltus erat arcana rerum Franci-
co Soderino liberali fiducia communicare, & magna ex parte
confusus eis regi. At postquam is per literas arbitraris
notis scriptis moneres Franciscum Gallia Regem ad transfe-
rendum exterrit. Roma publicatam esse, arbitratur Plin. lib. 35.
cap. 4.

* SUSPICIONIS PUNITÆ.

EXEMPLIS S. SCRIPTURE.

MARIA soror Moysis, quia temere judicaverat de
Moysi proper Aethiopiam eum uxorem, lepra percussa est.
Num. 12.

HELI videns Annam labia moventem, nec ullum verbum
proficeret, afflavit eam eis temulentum. 1. Reg. 1.

MICHAEL UXOR David, quia levitatem, non autem humi-
litatem attribuit, cum David Ephod linea accinctus ar-
canum Domini fatigatus, perpetuum sterilitatis notam incurrit.
2. Reg. 6.

HANON Rex filiorum Ammon: cum ex vana suspicione
quasi exploratum terram suam venientem, legis Regis Davi-
dis barba parva abrudi jussisset, & vestes usque ad nates F
succidi, pro barbis rasis capitul siudacma, pro succiso vero
vestibus, regnum ammisit. 2. Reg. 10.

JUDÆI quoque videntes Apostolos Domini post effusionem
Spiritus S. loquentes variis linguis, dicebant quidam eorum;
Quia pleni sunt.

Ut viderunt BARBARI viperam pendente de manu Pauli,
ab invicem dicebant: Utique homicida est hic. Act. 28.

HISTORICA.

S. JOANNES Eleemosynarius, studiosus admodum fama
alicia cito, & in iudicio damnationis tardissimus fuit.
Quidam juvenis impudicus virginem Deo sacram ad libidinis
sua intemperant allexerat, & secum Alexandria cum
maximo toto civitatis scandalio Byzantium abduxerat. Ne-
mo non era, qui juvenem illum aeternam damnationis filium,
& cœlestem, & sarcilegum appellaret. Quod cum vir sanctus
audivisset, gravior reprehendit facilem illum damnationi volun-
tatem: Nolite, inquit, o filii, nolite tanta facilitate de G
proximo iudicium ferre. In duo namque gravissima mala in-
currit: Unum, quod præceptum illius transgrediuntur, qui
nos ante tempus iudicare prohibet: alterum, quod summa
quadam temeritate aliorum vos judicis constitutis. Incertum
enim est omnino, an hucusque peccati vinculis alligati ma-
neant, an vero Dei benignitate soluti, peccati jugum a cer-
vicio suis excusentur. An ignorantes, quid in eo iudicio,
quo iudicabitis, iudicabimini? Leon. Epis. Neapolit. Et
Metaph. in vita eius apud Sur. rom. 1.

Nihil gravius, nihil difficultius, quam proximum iudicare,
vel contempnere. Cur non magis noscimus diuidicemus de
malis propriis, quod optimè novimus, & de quibus vel inviti
reddere rationem Deo cogemus? Quid utrumquam iudicium
Dei? Quid ad nos de creatura, & servo alieno? An non
contremiscimus totis visceribus, dum Audimus, quid SE-
NIORI illi magno contingit? Qui cum audiret unum è
fratribus inadulterium cœcidisse, cum indignatione, quod
malè fecisset, respondit: An non acceptis, quām horrenda
de ipsa narratio ab antiquis? Ajunt enim sanctum Angelum
peccatorum illius animam cum panis vita migrasset, ad
femur detulisse, atque dixisse. Enquem iudicasti, vita fūctus es, quo me igitur pubes ipsius animam deferre, ad super-
rōne, an inferos? Quid, obsecro, hac re potest esse magis H
horrendum? Nihil aliud innocere seniori volvit Angelus ter-
mo, quam hoc: Si tu justorum jam factus es iudex, dic mihi,
oro, de miseriabilis, hac anima quam sententiam feras, veline
misericordia, an favore? Quia percusus senior ille fandissimus
hadam horribili et reliquum omne vita sua tempus inter-
lachrymas, genitumque, & innumeratas exsangues egit, venienti
peccati depositum a Deo. Ad pedes tandem Angeli re-
verentis procidens audirem impetrans le veniam a Deo, Deum
id ecce, ut offendere, quām ei grave, & molestum es-
set iudicium nostrum temerarium, monique ne animo id
unquam faceret. Non tamet potuit ex his verbis anima illa
amarissima consolationem ullam admittere, sed perpetuis pen-
nis, tormentisque fæse, dum vixit addixit. Ex doctrina Doroth.
et Bibl. PP. som. 2.

B. FRANCISCUS Minoritarum antesignatus oblique
supplicio-

Suspicio.

Excellentia.

L. MUMMIUS Archaius cum in præda vendenda Rex

Attalus vi. m. secesserunt emisit Arisidis pictoris tabu-
lam, Liberum patrem continentem: pretium ministrus, fu-
to apud Rutilium Trevirensen Episcopum de gula criminis,
multis miraculis sanctificante suam confiteatus est, tum
apud Clericos ipsos, quos sit in iterum penè encetos, laeti-
trum cervarum precibus in loco deferto advocatarum, fu-
gitivique fontis aquis recreavit: tum apud Episcopum, qui
cum Goari mandaret, ut pro sua innocentia patrocino
ediceret, infantul expolitus tum forte ad Episcopum
allati parente fore? ille, invocate ope divina, infantulum
in nomine S. Trinitatis adjuravit, ut genitorem suum pro-
deret. Et mox infans protensa in Rutilium Antistitem ma-
nu, clat dixit: Iste est pater meus, Qui hoc responso obstu-
petatus ad pedes S. Goaris se adjecti, & noxam temerarii
judicii fibi condonari, & penam injungi pro expando
lapsu postulavimus. In vita eius apud Sur. 6. Jul. ex Vlaenderber-
go Monache.

Suspicio. Suspiria. Susuratio. Susurrones. 491

Angelus: Surge, ignoscit tibi Deus, sed deinceps ne judices
statrem, antequam sit judicatus a Deo. In vii. Patr. 2. de non E
judicando.

Vitalio monacho de profibulo aliquando egredienti,
QUIDAM, qui temere judicabat, cum expienda libidinis
gratia in illo fuisse, colaphum impegit, dicens: Usquequā
peccatum illusor Christi, non emendas te ab his nequitis
tuis? Mox quidam demon tanquam Aethiops deformis dat
ei quoque alapam, & cadens copit fumare à domine ob-
fusus. Sed post aliquot horas ad rediens currit cum astan-
tibus ad cellulam Vitali: Culpam, inquit, feci, serve
Dei, miserere mei. Qui ignoscens, & orans, percutiorem à da-
mone liberavit: & in cellula inventa fuit ab astantibus scri-
pere: Viri Alexandini, nolite ante tempus judicare,
quod uelut veniat Dominus. Adibat autem Vitalius
profibulo, ut meretrices à turpi corporis quæstu avocaret,
pecuniaque paciebat vel unius noctis continentiam.
Ibid.

Suspiria, Gemitus.

Vide FLETUS.

CLAUDIUS Cæs. Gadibus visa Alexandri M. imagine,
ingenuit, emulazione gloriæ eius, qui xxx. ætate anno
totum Orientem domusset. Plut.

CN. Pompejus ex acie Pharsalica fugiens, & Cyprum
appellens, ubi portum ~~καραβελλα~~ appellari audierit, dirum
omne appetitus, dolorem gemitu patetecit. Val. Max. lib.
1. cap. 5.

Amasis Ægyptiorum Rex admirabile attulit in urbem
Sait ædificium ex solidi fæxo ab urbe Elephantina: in quo
adirent tremens confundentes duo milia delectorum
virorum, qui omnes erant architecti. Domus hæc ad ingressum
templo Minervæ collocata est, non autem in templum
pertinet. Nam cum teclo advenio suspiranter ejus vehendi
ARCHITECTUS ut potest peractus diutino tempore operæ: G
stomachatus Amasis non permisit hominem ulteriori trahere.
Herod. lib. 2.

* Susuratio. Susurrones.

Vide OBSEQUITIO, Detracio.

DEFINITIO, & ETYMOLOGIA.

SUSURRATIONIS IN MATERIA, & FORMA CONVENTUS CUM DEDRACTIONE
SINE, sed fine differt, cum hæc fama denigrationem, illa
amicitiam diminutionem reficiat. Sunt enim Susurrationes,
quaæ Græcis vocantur *λύσισις*, *λύση*; susurrustris occulte,
& clandestine obsecrationes, quibus maledici, & invidi in
odium adiungunt, quo volunt, & amicorum amicitias diffo-
cient: infusurando clanculum, qua inimicitiam concilient.
Susurrustris enim est tenuis fibulus, qui edit sonum exilem, &
tenuum. Apostolus has reprehendit. 2. ad Cor. 6. 12.

SUSURRATIONIS POENA.

Susurrationis iniquæ notatur ANTIPATER Herodis
filius, qui ut in regnum patri succederet, seniores fratres
fus ita exos, & susurrustris suis susurrustris fecerit Herodi, ut
eos occideret. Verum iustas numini vindici poenas dedit
Antipater, cum fraude detecta, ipse ab Herode patre
jam animam agentem pariter occisus est, ut fuse narrat
Ioseph.

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

H

A Sutores.

Vide Mechanicas Opifices confederari secundum Organum, quod faciunt.

Sibyllæ.

Vide SIBYLLE.

Syllabarum Inventores.

Vide Locum de Grammatica, Litteris.

* Symbolæ.

F DEFINITIO, ET ETYMOLOGIA.

SYMBOLÆ sunt, quas Σύμβολα Græci appellant, σύνθετα σύμβολα, id est, a conferendo, unde Latini collectas vocant. Significatur autem hoc nomine collecta pecunia, quam singuli conserunt pro sua parte in canam communem, hinc Plautus in Sictio. Eadem nosť symbolum dabo, & jubeo, ad Sagarinam canam coqui. Symbolam itaque Lambinus, aliqui docti viri legi volunt, non symbolum, quamvis & contutur in hac significacione Cetius lib. 6. c. 13. vocantur haec symbola à nonnullis dōrto, quod nempe à singulis solcant, exigit. Item à Latinis, collationes, & comefalia.

* Symbolum.

D DEFINITIO, & ETYMOLOGIA.

C AC VOCIS ACCEPTIO VARIA.

SYMBOLUM Graci definunt hoc modo. Σύμβολον εἰσὶ γένεται τὰ παραπάνοια βαθύτερα καὶ γενεσίους, id est, Est, quo aliquid coniectamus, & cognoscimus.

Vero varia illius vocabula occurrent significaciones. Primum quidem vulgare est, symbolum accipi pro signo, quod epispola, vel vasi, aut dolio, aut ceteris euſideri generis impetravit, ne refugientur quibus minimè oporteat: idque nos vulgari lingua Marquam nominamus.

Secundo, pro bellico signo, quam Tesseram vocant Galli, Mor du gue.

Tertio, idem sonat collatio, vel pecunia, qua plures in unum conserunt ad epulas, & convivia celebranda: quo sensu plerique viri eruditæ etiam symbolum, & symbolam usurpant neuro, & scemino generibus, & quibusdam rationibus confirmant, Symbolam dedi; apud Terentium, non symbolum dedi, esse legendum.

Quarto, Symbolum nuptiarum annum significat.

D Quinto, conjecturam, seu indicium, quo prænoscimus aliquid, vel conicimus, vel observatione dignum putamus, quo sensu ad res varias transferri testantur auctorum monumenta.

Sexto, pro principiis numismate sumitur.

Septimo, pro argumento, seu etymo, seu denique vaticinio, aut nota quadam, qua quippiam occultatur, sed tamen doctis aribus intelligendum proponitur: quo sensu symbolum ad emblematis naturam accommodari potest.

G ENERA VARIA.

Symbola quædam sunt historica, alia physica, alia ethica, & certè allegorica, quibus aliquid petunt a fabulis, aut rerum natura, ingeniose ad mores ut plurimum traducuntur.

QUÆ IN IIS SPECTANDA?

Symbolorum id proprium, & peculiare est, ut gyris quibusdam, & mæandris, nempœ obscuris sententiarum involucris obtegantur. Si enim tam aperta, & popularis esset inventio, nihil doctrina, aut gratia in iis esse videretur, quod symbolis Ægyptiorum, Chaldaeorum, Pythagororum, Graecorum, & aliorum demonstari posset.

Deinde, in eis vel maximè sita est symbolorum ratio, ut cum gravitate, brevitateque quadam plurimum sententiae continent: quod obseruantur notat Demetrius Phaleurus.

Id quoque observatur ut plurimum in symbolis, ut habent aliquam cum Adagio, seu Parcemia similitudinem. Et quidem sapientum fit, ut symbolorum, & adagiorum eadem natura sicut apparet, quamquam inter se ratione quadam differant. Quod Plutarchus diligenter obseruavit in quibusdam: & præter eum Apuleius, qui etiam exemplum apponit, ut cum olim dicteret, quoconque ligno Mercurium non fieri, significabat omnino, & quævis ingenia minimè ad doctrinam capescendam idonea, neque cujusque animalium ita esse à natura informatum, ut ingenii cultum tam commodè capere posset.

I. INVENTIO, ET USUS.

F

Comperimus nobis est, vel sola conjectura, primos illos homines, sed potissimum ÆGYPTIOS, & CHALDEOS, qui in schola Memphis philoſophati sunt, immo ante explicationem notarum, ac characterium inventionem, & scripturam, reperiſſe symbola quedam rudia, ut animalium, fidetur vel aliarum rerum, quæ ἐργάσθησα, id est, sculpturas sacras appellarunt, quod primum ab his factum esse constat, ne ab imperita multitudine myſteria, & arcana sapientiae, quam colebant puris animis, ac manibus facile profanarentur, sed ab iunctaxat intelligentur, qui sacris illisdem initiati essent.

Itaque à sapientibus Ægyptis symbola primum usurpata, quæ ἐργάσθη nuncupabant, quibus suam raram illam quidem, & reconditam sapientiam foliis illis agnitos esse volebant, qui ea de signis praefabant. Ab eis enim confitulò, & prudenter hisce ingeniosis, & eruditis symbolis; utiam admonui, prophanius vulgus erabat: coquendo modo arcana illa doctrina revera primæ, & arduæ, castis, beneque rotundis auribus, & preparatis animis excipi volebant.

Clemens Alexand. l. 5. Strom. ait, ÆGYPTIOS, & HEBRAEOS Symbolis uofis fuisse recordato, ut sapientia divinae opes participes esserent, qui rebus factis initiatæ essent. Addit etiam nefas exitimatum Platonis, cum, qui minime purus esset, ad purum quidam atrectandum accederet, quam ob causam facia vaticinia amigntatis redditia olim fuisse confit, nec vera myſteria ostendit in solita, qui temerè, & impudenter accederent, sed qui primum purgati essent, seque diligenter præpararent.

DE SYMBOLIS PYTHAGORÆ.

Antiqua illa PYTHAGORÆ symbola hujus Philosophiæ non minimum prebuerunt, quæ cum à Tyrrenis (apud quos fuit educatus, teste Plutarchus) autabat Ægyptis, ut relatione eis ab Jamblichus Philoſopho, accepissent, ita excoluit, ut magnæ fuit doctrinae partem hisce mysteriis oculatum esse H. voluerit. Tradit enim idem Jamblichus, eos olim designasse per navis gubernatorum, supremum Deum, primum motorem, & primam illam causam rerum omnium, ut offendenter, omnes Dei providentia curaque administrat: ut per mundum, materiam aptam ad generandum, ipsum corpus intelligi volebant. Atqui, & interdum non alio symbolo Deum designabant, quam oculo depinto, cui & baculum seu sceptrum substicabant, quandoquidem Deus unus est, qui omnia videt, & penes quem sit præcellens, & regia dignitas. Non nulli tamen stantem baculum ad aliud referunt, nempe ad naturam divinam *αὐτορυθμίαν*, id est, mutationem minimè obnoxiam, & que nunquam labefactari, aut immixti ullo unquam puto posse.

Hanc Ægyptiorum Philoſophian CHÆMIRON complexuſest, ut etiam ORUS Apollo Niliacus auxit Pythagoras, illustrarunt excellentes quidam Philoſophi, & scriptores nobiles, Athenæus, Clemens, & Cyrillus. Alexandrinus, Pau-

Symbolum.

493

fan Pythagoras triplicia forte symbola. Primum, theologica, & divina; Secundum, ethica; Tertium, politica. & Diuina sive de Deo, haec præcipue fuere.

I. Ne coacervia ligna cupressina, id est, Deo conferata in propriis usus converte: ex cupresso enim siebat Jovis spectrum, ac Hermissus.

II. Ignem gladio ne scalpis, id est, Deo linguis acuminis ne maledictas, ita aliqui lacerat aliter, & forte inclusus de quo mox.

III. Dei figuram in annulo ne infulpas, id est, sententiam, & fortunam ne facilius manifestes, & divulges, ne abeat in contemptum. Ita Cyrillus: aut, ut Geraldus, ne in deliciis, vel in propatulo Dei effigiem, & memoriam habebas.

IV. Gallum nutrias, ne tamen sacrifices, id est, milites alas, qui urbem custodiunt, fed sacris eos ne admittas.

V. In sacrificio ungues ne fecas, id est, in sacrificiis ne rebus supervacuis, aut fordistis occupes.

VI. Surgens lecto stragula complicato, id est, manèctibus genis ad terrum diuinam contemplationem, corporeos fenus deferto.

VII. In iugis Imperatoris (id est Dei) ex statione (idef, vita) ne decedas, hoc est, vitam temerè ne perde, five prodige.

VIII. Ex amputatis viribus Deo ne liba, id est, actiones, & victimas tuas puras, id est putatas, & purgatas, Deo offer. Deus enim odit omne impurum.

IX. Nudis pedibus rem diuinam facito, id est purgatis affectibus (horum enim symbolum sunt pedes) rem facram facio.

X. Adoranda sedē, id est, dum oras, pacato, & tranquillo animo sis, ut eum rotum in Deum colligas, & transfundas.

XI. Cum veneris in templum, adora, nec interea aliud facias.

XII. Estimare præter propotuum in templum non ingrediaris, id est, rebus prophanis, & irreligiosis sacra, & divinae committreas.

C XIII. Ne absque lumine de rebus divinis loquare, id est, ne fine celesti illustratione, puta sine fide, & sapientia divina, Deo ne loqueris.

XIV. Cuī tota, terram tangere, id est, cum inflat signa ī ſe Dei, te humili, memor tua originis, in qua Deum obserba.

XV. Lingua coerceto Deum imitans: nam proximus ille Deo, qui fit ratione tacere. Unde Pythagoras primo discipulos suis quinqueviro filere jubebat.

XVI. Inter extata colenda est perfectissima Trinitas. Videlicet Pythagoras ab Ægyptis, & Hebreis haſſice tenetum aliquam notitiam Sanctissima Trinitatis, aut certè tecum numerum, ut postea primum perfectum, Deo dicendum censuit. Verè enim dixit Theodor. lib. 2. de Principiis: Anaxagoras, Pythagoras, Plato enigmata quædam de Deo ab Ægyptis, Hebreisque collegerunt.

SECUNDO, ethica Pythagoræ infigia sunt, quæ ab Hebreis, & Chaldeis haſſit. Nam & Salomon suam Ethicam per symbola tradidit, unde & eadem Proverbia, & parabolæ inscripti. Illustrior ergo in hoc genere Pythagoræ: hac fuit.

I. Jugum, staternante ne transferas, id est, æquitatis, & justitiae normam ne transfiguris. Ita S. Hieron. & Plut. licet alter exponat Cyrillus. Alexander. Staternate, atque transfiguris, id est, avarus ne effici.

II. Hirundines familiares non habe, id est, cum garrulis, & nugas non conversare, silentes, & silentium cole.

III. Cum profectus fueris ne redreas, ne reflecas, id est, cum vitam mutaveris in melius, noli reverti ad tuas cupiditates.

IV. Per viam publicam ne vadis, id est, vulgi errores, & mores ne sequare.

V. Ignem igne addas, & ignem gladiis ne scalpis, id est, cum irato, præfertis divite, ne contendas, ne eibitem accusas, ita Clem. Alex. lib. 6. dñs p̄t̄.

VI. Animalia unguiuaria ne nutras, id est, cave, ne domiſores, aut rapaces habeas.

VII. Colubrum intra aedes collapsum non perime, id est, hospitem quamvis nocivum peruntera trahit.

VIII. Offensia in vestibus obscenæ vetula, non egredere, id est, res, quarum turpia sunt principia, non proficere.

VIII. A fabis abstinet, id est, à suffragio ferendo

fusile in vita videaris.

XI. Sole

(hoc enim siebat per fabas), & à judiciis, id est, à magistratu abstine, aut, ut Cicer. libro de Divina. Fabas suis E. venit Pythagoras, quia faba habet inflammationem amicam (unde & fertur incitare ad libidinem) ac proinde hic fabrum tranquillitatem mentis querentibus contrariet est.

IX. Coenæ edito, id est, ne te angas, ne te curis conficias, Cyrillus.

X. Salappone, id est, ubique utere discretione, & prudenter.

XI. Ne frangas dentes, id est, ne detrahas cuipiam, aut maledictas.

XII. Coronam ne carpito, id est, principes, & magistratus ne carpas, aut lacellas.

XIII. In cinere olle vestigium confundito, hoc est, post iniunctionem nullam ita vestigium serva, sed omnem ejus memoriam abole.

XIV. Adversus foliem ne mingas, id est, omni loco pudorem, & reverentiam servandum.

XV. Adversus foliem ne loquere, id est, veritati manifesta gens ne obſtrepas.

XVI. In via ne ligna feces, id est, quæ communis, & publica sunt, noli turbare.

XVII. Elixum ne afes, id est, manufactos ne irrita: est enim corum ira tarda, sed longa, & implacabilis.

XVIII. Gladium acutum averte, id est, à periculo abstine.

XIX. Quæ ceciderunt, ne colligo, id est, ne sis tuarum teretur amor ardor.

X. Non propter opus ducenta effuxor; magis enim morum, & virtutis habentis est ratio.

XI. Adoranda sedē Echo, cum flave venti, id est, occasione, & tempore servendum est, neque ventis restandum.

XII. Mitem arborem nec viola, nec cædere, id est, innocentes, & manufactos ne inquietas, nec vexas.

XIII. Super modum ne confitas, id est, oīum fugie.

XIV. Oleo sedē ne commacula, id est, nihil agas, quod cujusquam quietem turbet.

XV. Sepiam pīcum ne edas, id est, res implicatas ne suffici.

XVI. In aſtrum nunquam digrumente, id est, de supremis viris nihil temere loquaris.

XVII. In arundineto non confabulare, id est, cum levissim hominibus familiaritatē non habe.

XVIII. Candela ad parietem non applica, id est, cum tardi, & frigidis hominibus familiaritatē non habet.

XIX. In nivē non scribe, id est, stupidis, & molibus animis nihil committere.

XX. Vulture avem in augurio esse infelicitissimam, id est, innocuos homines facili est infelices.

XXXI. Facilius emori hominem cui, oculi claudantur, id est, hominem ipsum ex negligentiā facile in miseria dare.

TERTIO; symbola Pythagoræ politica, five partim politica, partim economica, partim ethica, hac sunt.

I. Extrâ publicam viam ne eas, id est, confutadis, & publicam instituta serva.

II. Progredienti gregi de via dcedē, id est, multitudini non opponere.

III. A multha ē tranferro retrocede, id est homines delatores fuge. Nam multha ore parere affirmant.

IV. Arma à muliere subministrata reiice, id est, non sume armis à fraude, vel cefimata aliqua confutadis.

V. Intenebris absque vestitu aliquo non vade, id est, nudam, & apertam sententiam in obscuris rebus non profer.

VI. Rectum pedem promove, id est, recta, & iusta profer.

VII. In poculifundo residuum non relinque, id est, artes, quas coepis, funditus exauriri.

VIII. Colubrum intra aedes collapsum non perime, id est, hospitem quamvis nocivum peruntera trahit.

IX. Offensia in vestibus obscenæ vetula, non egredere, id est, res, quarum turpia sunt principia, non proficere.

X. Noctu in tenebris deambulare cave, id est, enitere, ut fuisse in vita videaris.

